

Roadmap VNSC 2019 - 2023

Inhoudsopgave roadmap

1. [Inleiding](#): aanleiding en context van de roadmap.
2. [Inhoud](#): wat gaan we de komende jaren doen en waarom?
3. [Participatie, communicatie en evaluatie](#): hoe informeren en betrekken we elkaar hierbij? En hoe en wanneer evalueren we de roadmap?
4. [Planning](#): wanneer worden de verschillende activiteiten uitgevoerd?

1. Inleiding

In 2018 is het eerste onderzoeksprogramma van de 'Agenda voor de Toekomst, 2014 - 2018' afgerond. Een periode waarin door onderzoekers en experts veel kennis is vergaard die heeft geleid tot nieuwe inzichten over het Schelde-estuarium. Maar de horizon van het Schelde-estuarium reikt verder. Het eerste onderzoeksprogramma heeft geresulteerd in aanbevelingen voor nieuw en aanvullend onderzoek.

Daarnaast kwam tijdens de evaluatie van de samenwerking in het kader van het eerste onderzoeksprogramma vanuit de VNSC en de Schelderaad de wederzijdse wens naar voren om helemaal aan het begin van het volgende traject van de Agenda voor de Toekomst gezamenlijke afspraken te maken. Dat leidde tot de aanbeveling om in een roadmap de afspraken over inhoud, planning, participatie, communicatie en evaluatie in het kader van het vervolg van de Agenda voor de Toekomst vast te leggen.

Participatie als fundament

Het beleid en beheer van het Schelde-estuarium speelt zich af in een complex krachtenveld waar uiteenlopende belangen spelen. VNSC en Schelderaad werken intensief samen aan de uitdaging om de vertegenwoordigers van deze belangen (stakeholders) proactief te laten participeren in de ontwikkeling van beleid en beheer voor het Schelde-estuarium. De roadmap voorziet in afspraken over participatie, communicatie en evaluatie tussen de VNSC en Schelderaad.

Onderstaande kernwaarden zijn de basis voor een goede samen- en wisselwerking tussen de VNSC en de Schelderaad:

- **Transparant:** we zeggen wat we doen en we doen wat we zeggen. We communiceren en participeren proactief: gevraagd en ongevraagd, in een vroegtijdig stadium, over inhoud en proces. We delen belangen, overwegingen en bedenkingen. We nemen en communiceren heldere en onderbouwde besluiten.
- **Constructief:** we zetten ons in voor het gezamenlijke doel: een veilig, toegankelijk en natuurlijk Schelde-estuarium. Van belang voor een vlotte samenwerking is dat de Schelderaad daarbij zoveel mogelijk opereert als één geheel. Niettemin blijven we ook luisteren naar 'individuele' belangen. We maken duidelijk of en in hoeverre (individuele) belangen een plaats hebben gekregen in beslissingen (zie transparantie).
- **Duurzaam:** we participeren en communiceren op structurele wijze met elkaar. We bouwen aan duurzame relaties door voortdurend met elkaar in gesprek te zijn.

Context roadmap

De roadmap is een instrument van de Agenda voor de Toekomst. Zoals de naam al aangeeft beschrijft de Agenda voor de Toekomst de uitdagingen van de VNSC voor de toekomst (lange termijn). De roadmap is daarbij het kompas voor de komende 4 jaar (middellange termijn).

Naast de roadmap zijn er nog andere projecten en activiteiten vanuit de VNSC, zoals: Nieuwe Sluis Terneuzen en OS2010. Deze projecten vallen niet rechtstreeks onder de roadmap en zullen niet systematisch meegenomen worden in het kader van de roadmap. Uiteraard communiceren VNSC en Schelderaad wel over de voortgang ervan, maar dan los van de roadmap.

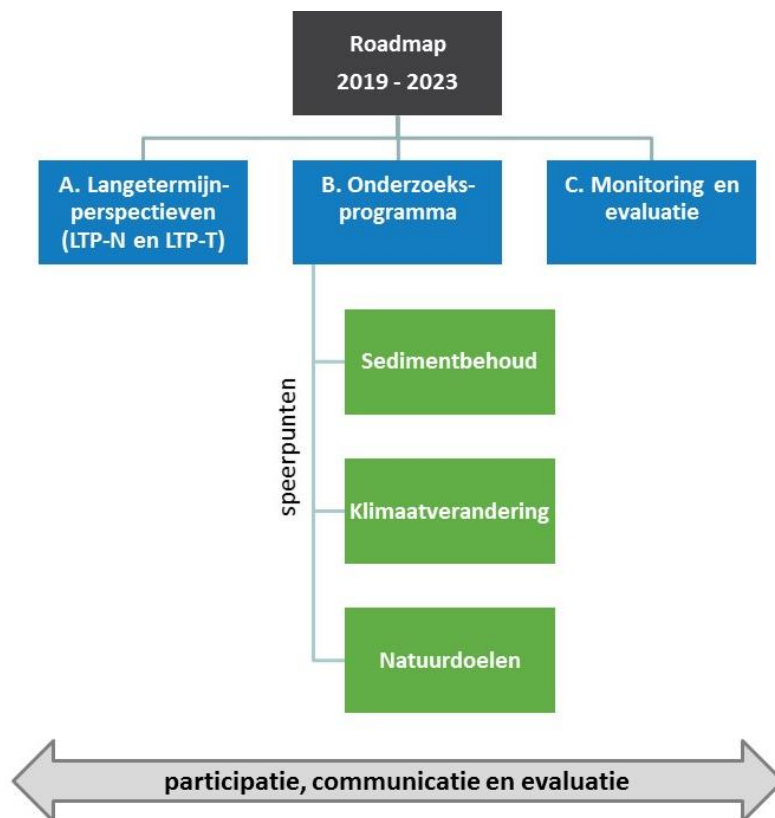
Onderstaande schema's laten zien hoe de VNSC georganiseerd is en uit welke onderdelen de roadmap bestaat.

Figuur 1: Organogram

De rood omlinjende blokken zijn de inhoudelijke onderdelen van de roadmap.

Figuur 2: Inhoud roadmap

2. Inhoud

De roadmap omvat de volgende inhoudelijke onderdelen:

- A. Het opstellen van een Langetermijnperspectief voor Natuur (LTP-N) en Toegankelijkheid (LTP-T)
- B. Een onderzoeksprogramma met het oog op de uitdaging van de toekomst voor het beleid en beheer van het estuarium.
- C. Monitoring en evaluatie van de toestand van het Schelde-estuarium

A. Langetermijnperspectieven

Voor zowel het thema Natuur als voor Toegankelijkheid wordt een langetermijnperspectief opgesteld door middel van een participatief traject met de stakeholders.

Langetermijnperspectief Natuur (LTP-N)

Binnen de Agenda voor de Toekomst is een ‘gedragen natuurvisie’ een cruciale voorwaarde voor het behalen van de doelstelling van ‘veerkrachtige, robuuste natuur’ in het estuarium. Daartoe is in de zomer van 2016 het project ‘Langetermijnperspectief Natuur Schelde-estuarium’ gestart. Er werd gekozen voor een interactief proces met stakeholders. De stakeholders bestaan niet alleen uit de leden van de Schelderaad, maar ook uit vertegenwoordigers van (andere) organisaties die zich betrokken voelen bij het Schelde-estuarium.

De stakeholders zijn van meet af aan bij het proces betrokken. Samen met hen werd een plan van aanpak opgesteld. Daarbij werd de focus gelegd op het opstellen van een systeemanalyse: met elkaar de feiten over de toestand van de natuur in het estuarium ontsluiten. De inzet is om aan de hand van beschikbare kennis zoveel mogelijk te komen tot een gedeeld beeld over de toestand van de natuur.

Het plan van aanpak kwam tot stand via plenaire workshops met circa 25 stakeholders, om afspraken te maken over de geografische afbakening en inhoudelijke focus van de systeemanalyse. De inhoudelijke focus kreeg gestalte vanuit vier thema’s: ‘Waterkwaliteit’, ‘Waterbeweging en Morfologie’, ‘Leefgebieden’ en ‘Flora & Fauna’. De systeemanalyse wordt in het voorjaar van 2019 afgerond met een advies aan het Ambtelijk College van de VNVC. In het advies is opgenomen welke vervolgstappen aan de orde kunnen zijn.

Langetermijnperspectief Toegankelijkheid (LTP-T)

Het Langetermijnperspectief Toegankelijkheid is de doorstart van de Capaciteitsstudie Schelde. Analoog aan het proces van het Langetermijnperspectief Natuur is met brede en proactieve stakeholderparticipatie gestart met de ontwikkeling van een gezamenlijk plan van aanpak voor een systeemanalyse van de toegankelijkheid van het estuarium. Deze insteek had in het najaar van 2018 al succes met de participatie van een veertigtal stakeholders in een eerste workshop over het plan van aanpak. Daarbij zijn ook de parameters geïnventariseerd die relevant zijn voor de systeemanalyse.

In de systeemanalyse staat joint fact finding centraal. In dat kader wordt de beschikbare kennis van alle partijen zoveel mogelijk bij elkaar gebracht. De bedoeling is om zo tot een gedragen visie te komen op de huidige en verwachte toekomstige toestand van de toegankelijkheid van het Schelde-

estuarium, en de mogelijke knelpunten die daaruit voortvloeien. Op basis van de systeemanalyse zal in het najaar van 2019 een advies geformuleerd worden aan het Ambtelijk College van de VNSC over de resultaten van de analyse en de richting van het vervolgtraject.

B. Het onderzoeksprogramma 2019-2023

De doelstelling van dit onderzoeksprogramma is om het inzicht in het functioneren van het estuarium te vergroten, om zo bij te kunnen dragen aan toekomstig beleid en beheer voor de ontwikkeling van een klimaatrobuust veilig, ecologisch veerkrachtig en economisch vitaal estuarium. Het huidige inzicht is neergeschreven in:

- de T-2015 evaluatie van het Schelde-estuarium,
- de systeemanalyse van het Langetermijnperspectief Natuur en
- de synthese van het onderzoeksprogramma 2014-2018, dat deel uitmaakt van de 2^e evaluatie van het Verdrag Gezamenlijk Beleid en Beheer.

Op basis van de synthese van het onderzoeksprogramma 2014-2018 werden de hiaten in de kennis geformuleerd in de vorm van beheervragen, die het startpunt vormen van het onderzoeksprogramma 2019-2023 en deel uitmaken van deze roadmap.

Het is niet mogelijk om meteen met alle verzamelde beheervragen tegelijk aan de slag te gaan. Het is nodig om de beheervragen te prioriteren en om vervolgens jaarlijks een werkplan op te stellen voor de aanpak van de meest prioritaire beheervragen.

De prioritering van de beheervragen wordt bepaald door verschillende factoren:

- de urgentie waarmee de kennis nodig is voor het uitwerken van beheermaatregelen
- de beschikbaarheid van kennis of gegevens die noodzakelijk zijn voor de behandeling van de vragen
- de logische volgorde van de aanpak van het onderzoek.

Het onderzoeksprogramma 2019-2023 omvat 3 speerpunten:

- Sedimentbehoud over het ganse estuarium
- Klimaatverandering
- Inzicht in het behalen van natuurdoelen

Voor elke van de 3 speerpunten worden de huidige situatie, de specifieke doelstellingen en de aanpak uitgewerkt in een werkplan dat jaarlijks geactualiseerd wordt. Het werkplan vormt een bijlage van de roadmap.

C. Monitoring en evaluatie

Dit luik omvat een geïntegreerd monitoringsprogramma ('systeemmonitoring') voor de periodieke evaluatie van de toestand van het Schelde-estuarium (T2009, T2015, ...), aan de hand van een gedragen evaluatiemethodiek.

3. Participatie, communicatie en evaluatie

In de inleiding van de roadmap is het belang van een goede wisselwerking tussen de VNSC en de Schelderaad benoemd. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we hier in de praktijk invulling aan gaan geven.

Participatie en communicatie: waarover?

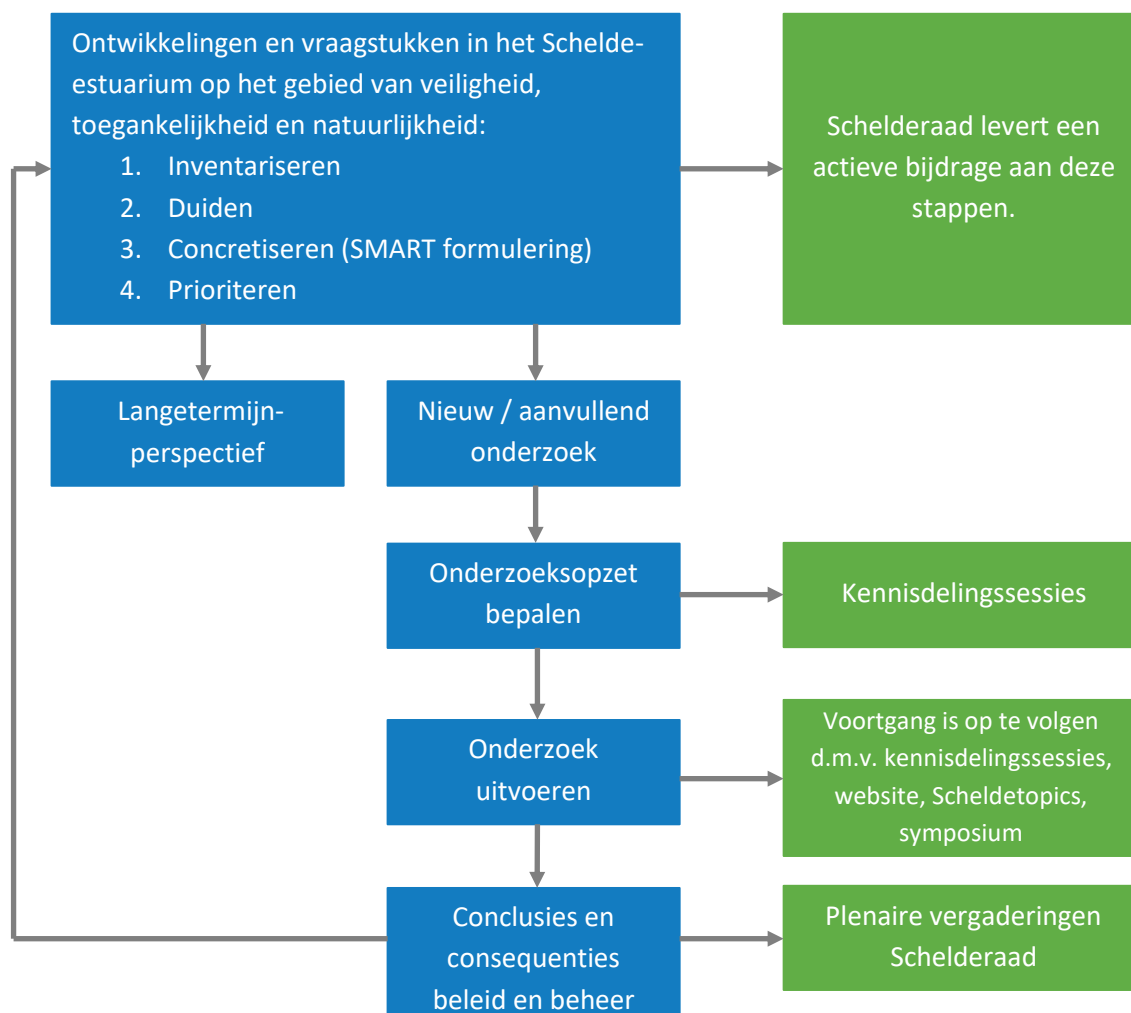
In figuur 1 en 2 (hoofdstuk 1) is inzichtelijk gemaakt uit welke onderdelen de roadmap bestaat en waar deze terug te vinden zijn in het organogram van de VNSC. Waar we in dit hoofdstuk spreken over participatie en communicatie hebben we het over de roadmaponderdelen:

- A. Langetermijnperspectieven
- B. Onderzoeksprogramma om inzicht in het functioneren van het estuarium op peil te houden
- C. Monitoring en evaluatie van de toestand van het Schelde-estuarium (T-rapportages)

Participatie en communicatie: wanneer en hoe?

De werkwijze binnen de roadmaponderdelen bestaat uit een aantal stappen. Vanuit de ambities van de roadmap betrekken we de Schelderaad bij al deze stappen door continu het gesprek te (blijven) voeren. Hieronder zijn de stappen en de wijze van participeren schematisch weergegeven.

Figuur 3: Werkwijze bij onderdelen roadmap (zie blauw) + participatie Schelderaad (zie groen)

Toelichting interventies en middelen t.b.v. participatie en communicatie

In bovenstaand schema zijn (in het groen) de verschillende interventies en middelen die bijdragen aan participatie tussen de VNSC en de Schelderaad beschreven. Hieronder volgt per interventie een korte toelichting.

Participatietrajecten

Momenteel lopen er twee participatietrajecten die als doel hebben om te komen tot een gedragen visie voor de thema's natuurlijkheid en toegankelijkheid. Ook wel bekend als LTP-N en LTP-T. Stakeholderparticipatie wordt in deze trajecten op maat ingericht en door de Schelderaad georganiseerd. Op die manier borgen we dat de Schelderaad zijn spilfunctie richting VNSC kan waarmaken bij het organiseren van de proactieve betrokkenheid van stakeholders. De VNSC heeft een faciliterende rol in de participatietrajecten.

Plenaire vergaderingen Schelderaad

Doel algemeen	Gesprek tussen VNSC en Schelderaad over actuele VNSC-activiteiten. Zowel informeren als participeren.
Participatie in het kader van roadmap	Roadmap vast item op de agenda waarbij de volgende onderwerpen aan bod komen: <ul style="list-style-type: none"> • Proces: stand van zaken • Inhoud: in gesprek over conclusies en consequenties n.a.v. het gevoerde onderzoek • Evaluatie: 1x per jaar evaluatiemoment over zowel de inhoud van de roadmap (jaarlijks werkplan O&M) als het proces (participatie en communicatie).
Voor wie	Leden Schelderaad en vertegenwoordigers VNSC vanuit B&B en O&M
Door wie	Secretariaat Benelux Unie
Frequentie	3x per jaar

Kennisdelingsessies

Doel algemeen	Deelnemers informeren over en betrekken bij onderzoek dat vanuit de roadmap uitgevoerd wordt. Deze sessies leveren een bijdrage aan joint fact finding.
Participatie in het kader van roadmap	Schelderaad neemt deel aan de kennisdelingsessies. Inhoud van de sessies gaat zowel over de onderzoeksopzet (vooraf meedenken) als onderzoeksresultaten (achteraf). Er is ruimte voor vragen en discussie.
Voor wie	Leden Schelderaad, B&B, onderzoekers
Door wie	Coördinerend team (O&M)
Frequentie	± 4x per jaar

Scheldetopics

Doel algemeen	Scheldetopics wordt hét communicatieinstrument om te informeren over de roadmap. Op het gebied van: <ul style="list-style-type: none"> • Inhoud: onderzoek in voorbereiding, uitvoering, afgerond • Proces: waar staan we (verbinding tussen verschillende onderzoeken), hoe verloopt de participatie, wat zijn belangrijke mijlpalen, etc.
Participatie in het kader van roadmap	Scheldetopics staan volledig in teken van de roadmap (functie = informeren)
Voor wie	Geïnteresseerden van de roadmap. Iedereen kan zich aanmelden voor de verzendlijst.
Door wie	Werkgroep communicatie
Frequentie	1x per kwartaal

Pagina roadmapagenda op vns.c.eu

Doel algemeen	We richten een centrale plaats op de website van de VNSC in waar we de inhoud, voortgang en resultaten van de roadmap continu inzichtelijk en toegankelijk maken. Informatie wordt met regelmaat geactualiseerd. Ondersteunende functie t.o.v. Scheldetopics. De website bevat vooral basisinformatie op hoofdlijnen en Scheldetopics gaan meer de diepte in.
Participatie in het kader van roadmap	Altijd actueel overzicht van de stand van zaken van de roadmap (functie = informeren)
Voor wie	Geïnteresseerden van de roadmap
Door wie	Werkgroep communicatie
Frequentie	24/7

Factsheet/flyer roadmap

Doel algemeen	Start van de roadmap markeren met informatie over de inhoud en totstandkoming van de roadmap + doorverwijzing naar de kanalen en middelen waarmee men op de hoogte kan blijven van actuele ontwikkelingen rondom de roadmap.
Participatie in het kader van roadmap	Schelderaad denkt mee over inhoud van de factsheet en is mede-afzender.
Voor wie	Stakeholders VNSC algemeen

Door wie	Werkgroep communicatie
Frequentie	Eenmalig

Scheldesymposium

Doel algemeen	Informereren over belangrijkste ontwikkelingen vanuit de VNSC + faciliteren van de ontmoeting en het gesprek tussen Schelde stakeholders
Participatie in het kader van roadmap	Roadmap is terugkerend onderdeel in het programma. Schelderaad denkt mee over de invulling van dit programmaonderdeel.
Voor wie	Stakeholders VNSC algemeen
Door wie	Werkgroep communicatie
Frequentie	1x per jaar (november)

Scheldemagazine

Doel algemeen	Informereren over belangrijkste VNSC ontwikkelingen van het afgelopen jaar + achtergrondverhalen over de Schelde
Participatie in het kader van roadmap	Roadmap is terugkerend item in het magazine. Schelderaad denkt mee over de invulling van dit item.
Voor wie	Bezoekers Scheldesymposium, bezoekers vnsc.eu en overige geïnteresseerden
Door wie	Werkgroep communicatie
Frequentie	1x per jaar (november)

Jaarlijkse evaluatie

Essentieel onderdeel binnen de participatiestrategie van de roadmap is het jaarlijks met elkaar (VNSC en Schelderaad) evalueren van de roadmap. Dat doen we tijdens de najaarsvergaderingen van de Schelderaad en de VNSC. De evaluatie gaat over de totale roadmap. Dus zowel over inhoud als proces.

Inhoud

- Zie onderdelen A tot en met C zoals beschreven in hoofdstuk 2 'Inhoud'.
- Het jaarlijkse evaluatiemoment is een belangrijke stap in het proces voor het jaarlijkse werkplan O&M.

Proces

- Hoe verloopt de participatie en communicatie tussen de VNSC en Schelderaad?
- Is er bijsturing nodig? Zo ja, waar en hoe?

Naast bovenstaande punten kunnen ook uiteraard ook andere opmerkingen en vragen met betrekking tot de roadmap gedeeld worden.

4. Planning

Dit hoofdstuk moet nog nader uitgewerkt worden. Elementen die hierin terug zullen komen zijn:

- *Planning werkplan 2019 (verwachte mijlpalen in het onderzoek)*
- *Data kennisdelingssesies*
- *Data plenaire Schelderaad vergaderingen (inclusief jaarlijks evaluatiemoment)*
- *Data vergaderingen B&B*
- *Data vergaderingen coördinerend team (O&M)*